

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobců: **a) H. B.**, zast. Mgr. Lucií Vorlovou, advokátkou, se sídlem Jáchymova 26/2, Praha, **b) Mgr. Ing. T. B.**, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, odbor stavebního řádu, se sídlem Jungmannova 35/29, Praha, za účasti osoby zúčastněné na řízení: Bytové družstvo Pod Sady Komenského, Pod Sady 1713/36, Praha, zast. JUDr. Lenkou Příkazskou, se sídlem Vodičkova 710/31, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2022, sp. zn. S-MHMP 760512/2022/STR, č. j. MHMP 969225/2022, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně a) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2023, č. j. 11 A 40/2022-122,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek vůči rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2023, č. j. 11 A 40/2022-122.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl jako opožděné odvolání žalobců a) a b) proti rozhodnutí Úřadu Městské části Praha 12, odboru výstavby (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 27. 12. 2021, č. j. P12 49475/2021/Tm, sp. zn. OVY/35917/2021/Tm, kterým byl schválen stavební záměr pro stavbu stavebníka (osoby zúčastněné na řízení) „*Nástavba na stávajících bytových domech č. p. X a X, k. ú. M., P. – M. ul. P.*“ na pozemku parc. č. XA, XB v k. ú. M. (dále jen „bytový dům“), a stanoveny podmínky pro umístění a provedení stavby.

[2] Proti napadenému rozhodnutí se žalobce bránil žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem zamítl.

[3] Žalobkyně a) (dále jen „stěžovatelka“) nyní rozsudek městského soudu napadá kasační stížností, jejíž součástí učinila rovněž návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[4] Stěžovatelka v návrhu na přiznání odkladného účinku předesílá, že městský soud usnesením ze dne 25. 8. 2022, č. j. 11 A 40/2022-122 (správně usnesení č. j. 11 A 40/2022-53- poznámka soudu), vyhověl návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, přičemž důvody, pro které stěžovatelka odkladný účinek navrhovala, trvají i nadále. Má za to, že by pro ni výkon rozsudku, resp. rozhodnutí žalovaného, znamenal

nepoměrně větší újmu, než jaká může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám. Ze skutečnosti, že stavební řízení i odvolací řízení trvalo velmi krátkou dobu a stavba dosud nebyla zahájena, stěžovatelka dovozuje, že újma, která by přiznáním odkladného účinku vznikla stavebníkovi, bude nulová či nepatrná. Z povahy věci pak podle stěžovatelky vyplývá, že se přiznání odkladného účinku nedotkne nabytých práv třetích osob a není ani v rozporu s veřejným zájmem.

[5] Stěžovatelka je názoru, že nepoměrně větší újma hrozí jí a žalobci b) v případě nepřiznání odkladného účinku. Realizací povoleného stavebního záměru totiž dojde k navýšení dvoupatrového bytového domu, který sousedí s jejím rodinným domem, o další dvě nadzemní patra. Rodinný dům stěžovatelky má hlavní obytný prostor orientovaný směrem k bytovému domu a nenahraditelnou újmu tak stěžovatelka spatřuje v tom, že nástavbou bytového domu by došlo k významnému snížení prosvětlení obytných místností a omezení výhledu, což dokládá fotografií z okna obývacího pokoje. Stěžovatelka nedisponuje jiným domem či bytem, snížení kvality využití jejího rodinného domu je pro ni tedy zcela nenahraditelné; dojde také ke ztrátě výhledu.

[6] Podle stěžovatelky je přiznání odkladného účinku jediným prostředkem, jak dosáhnout toho, aby případný úspěch v řízení o kasační stížnosti nebyl v konečném důsledku pouze formální, nýbrž i faktický. Z procesní opatrnosti se stěžovatelka vyjadřuje také k možným nákladům stavebníka, jimiž tento argumentoval ve svém návrhu na zrušení odkladného účinku žaloby (o němž městský soud samostatně nerozhodoval, neboť namísto toho vydal napadený rozsudek – poznámka soudu) v řízení před městským soudem, přičemž žádnou z tam vyčíslených položek stěžovatelka nepovažuje za relevantní pro rozhodování o přiznání odkladného účinku.

[7] Žalovaný k návrhu na přiznání odkladného účinku uvádí, že stěžovatelka tvrzenou újmu nijak neprokázala, omezila se na pouhé úvahy, což není dostačující. Žalovaný také nesouhlasí s tím, že stavebníkovi by nevznikla žádná, nebo pouze minimální újma. Stěžovatelkou vyčíslené údaje o vývoji cen stavebních materiálů jsou zavádějící, nejedná se o oficiální data Českého statistického úřadu a stěžovatelka není osobou, která by mohla predikovat vývoj cen stavebních materiálů, energií, atd. Žalovaný má za to, že stěžovatelka neprokázala splnění podmínek daných v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[8] Osoba zúčastněná na řízení s návrhem na přiznání odkladného účinku rovněž nesouhlasí. Uvádí, že stěžovatelka neprokázala splnění zákonných podmínek ani potřebu jeho přiznání. Poukazuje na to, že argumentace stěžovatelky je totožná s argumentací užitou v řízení před městským soudem, přičemž její nedůvodnost i nedůvodnost odkladného účinku se promítla do zamítavého prvostupňového rozhodnutí. Osoba zúčastněná na řízení rovněž poukazuje na skutečnost, že stěžovatelkou tvrzená újma spočívající ve ztrátě oslunění a omezení výhledu nebyla nijak prokázána. Naopak z projektové dokumentace společného povolení vyplývá, že stavba neovlivní okolní zástavbu. Samotná orientace terasy a obytných prostor na západ podle osoby zúčastněné na řízení snižuje prosvětlení stěžovatelčina rodinného domu. Za irelevantní pak považuje skutečnost, že stěžovatelka nedisponuje jiným domem, i ze strany stěžovatelky tvrzenou krátkou délkou stavebního řízení. Osoba zúčastněná na řízení také nesouhlasí s tím, že stěžovatelka bagatelizuje její majetkovou újmu v případě, že by bylo návrhu na přiznání

pokračování

odkladného účinku vyhověno. K tomu blíže uvádí, z jakých položek její újma sestává, a shrnuje, že její újma je nesrovnatelně vyšší než zhoršení světelných podmínek v části rodinného domu žalobkyně. Nesouhlasí ani s tím, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti není v rozporu s veřejným zájmem, neboť tím nepochybně je zajišťování bytových potřeb prostřednictvím budování bytových jednotek.

[9] Nejvyšší správní soud po zvážení tvrzení všech účastníků řízení dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě splněny.

[10] Zdůrazňuje přitom mimořádnou povahu odkladného účinku. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u něhož by bylo možno odkladný účinek očekávat. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, resp. městského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[11] Podle tohoto ustanovení soud může přiznat žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce (zde stěžovatelku) nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s.

[12] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, vyslovil, že k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je nutné naplnit tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Vznik takto chápané újmy nadto musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí krajského soudu.

[13] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu také vyplývá, že povinnost tvrdit a prokázat skutečnost, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatelku znamenaly újmu, která je nepoměrně větší, než může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám, stíhá samotnou stěžovatelku; přičemž postačuje pouhý předpoklad tvrzené újmy. Stěžovatelka je tedy pro úspěšnost svého návrhu povinna tvrdit včas, úplně a konkrétně rozhodné skutečnosti o vzniku nenahraditelné újmy. Tvrdit a osvědčovat rozpor přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem, popř. i újmu, jež by měla vzniknout jiným osobám, je naopak úkolem žalovaného. Soud tedy není oprávněn zjišťovat splnění uvedených podmínek z úřední povinnosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017-20). Naznačené povinnosti tvrzení stěžovatelka v nynější věci dostála.

[14] Nejvyšší správní soud má za to, že stěžovatelka v návrhu na přiznání odkladného účinku srozumitelně tvrdila skutečnosti, v nichž shledává nenahraditelnou újmu, která by

jí výkonem rozhodnutí mohla vzniknout. Snížení kvality bydlení, spočívající ve ztrátě oslnění a výhledu totiž nepochybně lze za závažnou újmu považovat, byť se to osoba zúčastněná na řízení snaží ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku bagatelizovat porovnáním s tvrzenými finančními výdaji, které jí vznikají ve spojení se stavbou bytového domu. Je totiž nepochybné, že zahájení a možná realizace stavby bytového domu před tím, než bude s konečnou platností ve věci rozhodnuto, by v podstatě učinila toto rozhodnutí pouze formální a pro stěžovatelku by znamenalo následky nevratné.

[15] Osoba zúčastněná na řízení přitom namítá, že újma jí hrozící v důsledku přiznání odkladného účinku kasační stížnosti by byla taktéž vysoká a vyjmenovává v souvislosti s tímto tvrzením náklady, které musí vynaložit. Z tohoto výčtu je zřejmé, že se jedná zejména položky, které představují její investiční výdaje (odměna pro architekta, zajištění parkovací plochy, zprostředkování jednání s úřady a vyřizování povolení, náklady na znalecký posudek, zdražení materiálu). Odkládá-li se výkon rozhodnutí, s nímž vynaložení těchto výdajů osoba zúčastněná na řízení spojuje, pak je zřejmé, že do doby, než bude o kasační stížnosti rozhodnuto, lze úkony, s nimiž jsou tyto výdaje spojeny, v čase posunout a tyto výdaje pozastavit, tedy realizovat úkony, s nimiž jsou uvedené výdaje spojeny, teprve poté, co bude o kasační stížnosti meritorně rozhodnuto. Nejedná se tedy o újmu hrozící osobě zúčastněné na řízení v přímé příčinné souvislosti s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti.

[16] Výjimku z právě uvedeného může představovat potenciální zdražení stavebního materiálu v čase do doby konečného rozhodnutí o kasační stížnosti, avšak Nejvyšší správní soud tuto potenciální újmu spočívající v možném navýšení ceny stavebního materiálu hodnotí s ohledem na povahu věci a shora uvedené skutkové okolnosti případu jako výrazně nižší, než která by vznikla stěžovateli tím, že by stavba bytového domu realizovala.

[17] Nejvyšší správní soud současně nepřehlédl tvrzení osoby zúčastněné na řízení (být nikterak podložené), podle něž by jí v důsledku oddálení výkonu rozhodnutí žalovaného vyplývajícího z přiznání odkladného účinku kasační stížnosti hrozila také povinnost k zaplacení smluvní pokuty podle Smlouvy o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření ke smlouvě o stavebním spoření.

[18] V projednávané věci je sice i potenciální vznik této újmy relevantní při úvahách o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, přesto ale Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné v souzené věci na dočasnou dobu, jejíž délka je omezena rozhodnutím o kasační stížnosti, upřednostnit nezbytnost „zakonzervování stavu“ věci. Má totiž za to, že stěžovatelce hrozí nepoměrně větší újma, byť není na rozdíl od tvrzené smluvní pokuty vyjádřena monetárně. Potřeba odkladu výkonu rozhodnutí (napadeného rozsudku a zprostředkovaně tedy i napadeného rozhodnutí) je dána i z důvodu budoucí nemožnosti zvrátit realizaci rozhodnutí správního orgánu prvního stupně či vrácení věci do stavu před tímto rozhodnutím jen s neúměrnými obtížemi, nesoucími s sebou zjevně i další finanční výdaje na straně osoby zúčastněné na řízení.

pokračování

[19] Aniž by tedy Nejvyšší správní soud tuto potenciální újmu tvrzenou osobou zúčastněnou na řízení jakkoliv snižoval, a aniž by předjímal meritorní rozhodnutí v této věci, má přesto za to, že nepoměrně větší újma by v důsledku nenařízení odkladného účinku kasační stížnosti i tak vznikla stěžovatelce. V případě, že by došlo k realizaci rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a teprve po zahájení stavby by v řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dovodil nezákonnost napadeného rozsudku i rozhodnutí žalovaného a tato rozhodnutí zrušil, by již bylo nemožné nebo neúměrně obtížné vrátit stav věcí do podoby „před“ těmito rozhodnutími.

[20] Nejvyšší správní soud připomíná, že důvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatelky oproti jiným osobám jsou vždy individuální, závislé pouze na posouzení konkrétních skutkových okolností případu. V projednávaném případě by podle Nejvyššího správního soudu měl výkon rozhodnutí žalovaného zásadní dopad na kvalitu bydlení stěžovatelky a potažmo i na hodnotu její nemovitosti, neboť by došlo ke značné změně poměrů v důsledku zvýšení sousedícího bytového domu ze stávajících dvou pater na patra čtyři. To považuje Nejvyšší správní soud za natolik zásadní, že ani ze strany osoby zúčastněné na řízení namítaný vznik finančních výdajů spojených se stavbou bytového domu tuto stěžovatelčinu újmu nemůže převážet. Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že první dva z výše uvedených předpokladů pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti má za splněné.

[21] Nejvyšší správní soud dále neshledal žádné okolnosti, které by s přiznáním odkladného účinku spojovaly rozpor s důležitým veřejným zájmem. K namítanému zájmu na zajišťování bytových potřeb prostřednictvím budování bytových jednotek Nejvyšší správní soud připomíná, že se jedná o zájem stejného významu, jaký svědčí stěžovatelce ve vztahu k zachování dosavadní kvality bydlení. Nejedná se tedy o důležitý veřejný zájem, který by bylo třeba před tím, svědčícím stěžovatelce, bez dalšího upřednostnit. Žalovaný pak existenci důležitého veřejného zájmu, s nímž by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu, netvrdí a ani Nejvyšší správní soud takový rozpor nedovodil. Za důležitý veřejný zájem je zde třeba považovat zájem na hospodárném a udržitelném rozvoji území, který mimo jiné zahrnuje vytváření předpokladů pro soulad veřejných a soukromých zájmů v tomto území. S ohledem na skutečnost, že přiznání odkladného účinku toliko odsouvá účinky rozhodnutí žalovaného po dobu, kdy je zákonnost napadeného rozhodnutí přezkoumávána kasačním soudem, lze uzavřít, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[22] Nejvyšší správní soud tudíž dovodil naplnění shora vymezených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 téhož zákona, a proto kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Učinil tak ve vztahu k napadenému rozsudku (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38). Vzhledem k tomu, že i městský soud žalobě odkladný účinek přiznal (usnesením ze dne 25. 8. 2022, č. j. 11 A 40/2022-53), fakticky je tak do meritorního rozhodnutí o kasační stížnosti odložena i vykonatelnost žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného.

[23] Závěrem Nejvyšší správní soud znovu připomíná, že usnesení o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou podstatou rozhodnutím předběžné povahy,

a nelze z něj proto předjímat budoucí rozhodnutí o věci samé (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, publ. pod č. 1072/2007 Sb. NSS).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2023

Mgr. Petra
Weissová
předsedkyně senátu